

R O M Â N I A

R A P O R T

**privind activitatea desfășurată pe perioada
exercitării mandatului de Procuror General**

octombrie 2006 – septembrie 2009

Prezentul document abordează, în manieră sintetică, activitatea pe care am desfășurat-o pe perioada în care am deținut mandatul de Procuror General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu accent pe:

- măsurile adoptate pentru organizarea activității instituției pe criterii de eficiență;
- realizarea unei politici penale coerente și unitare în beneficiul cetățenilor și al societății;
- demersurile menite să susțină îndeplinirea, de către România, a obligațiilor asumate în plan comunitar în ceea ce privește reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției.

Într-un capitol distinct al prezentului document sunt evidențiate principalele măsuri a căror adoptare este necesară pentru continuarea procesului de consolidare și dezvoltare instituțională a Ministerului Public, pe perioada următorului mandat de Procuror General, indiferent de persoana care va fi desemnată pentru exercitarea acestei demnități.

SUMAR

CAPITOLUL I PRELUAREA MANDATULUI. REALITĂȚI INSTITUȚIONALE ȘI OBIECTIVE INIȚIALEpag. 4

- I.1. Situația existentă la preluarea mandatului..... pag. 4
- I.2. Măsurile cu caracter imediat..... pag. 6

CAPITOLUL II MANAGEMENTUL ORGANIZAȚIONAL ȘI AL ACTIVITĂȚII. PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE.....pag. 7

- II.1. Reorganizarea și eficientizarea Ministerului Public.....pag. 7
- II.2. Contribuția la optimizarea cadrului legislativ.....pag. 11
- II.3. Realizarea unei politici penale coerente și unitare și identificarea priorităților Ministerului Public..... pag. 12
- II.4. Unificarea practicii judiciare.....pag. 15
- II.5. Consolidarea și apărarea statutului procurorului.....pag. 16
- II.6. Inițiative în domeniul resurselor umane.....pag. 17
- II.7. Demersuri ale Ministerului Public pentru îndeplinirea condițiilor de aderare a României la Uniunea Europeană.....pag. 21
- II.8. Conectarea la mediul internațional juridic.....pag. 22
- II.9. Informatizarea Ministerului Public.....pag. 23
- II.10. Managementul resurselor financiare și logistice.....pag. 25
- II.11. Îmbunătățirea comunicării publice și a relației cu mass-media.....pag. 26
- II.12. Protecția informațiilor clasificate.....pag. 27

CAPITOLUL III PRIORITĂȚI PE TERMEN SCURT ȘI MEDIU.....pag. 28

I. PRELUAREA MANDATULUI. REALITĂȚI INSTITUȚIONALE ȘI OBIECTIVE ÎNȚELE

Principalele obiective asumate la preluarea mandatului de Procuror General și validate de Consiliul Superior al Magistraturii cu prilejul interviului susținut în fața secției pentru procurori a acestui for au vizat:

- creșterea eficienței și operativității activității de urmărire penală;*
- optimizarea managementului organizațional, prin adoptarea unor măsuri de reorganizare a Ministerului Public;*
- implementarea unor modele avansate în managementul resurselor umane, bazate pe pregătirea profesională a procurorilor în funcție de noile caracteristici ale fenomenului infracțional, care presupun existența unor specializări aprofundate;*
- sporirea gradului de încredere în Ministerul Public prin creșterea transparenței și îmbunătățirea comunicării cu publicul, societatea civilă și mass-media;*
- perfecționarea cadrului normativ cu relevanță directă pentru activitatea Ministerului Public, prin identificarea impedimentelor de natură legislativă și formularea de propuneri de soluționare a acestora;*
- dezvoltarea instrumentelor tehnice de suport, prin informatizarea activității și îmbunătățirea infrastructurii specializate.*

I.1. Situația existentă la preluarea mandatului

Ulterior confirmării în funcția de Procuror General, pentru a identifica principalele priorități de acțiune pentru următorii ani, am inițiat realizarea unei evaluări asupra situației existente la nivelul Ministerului Public, în derularea căreia m-am implicat în mod direct¹.

În fundamentarea concluziilor acesteia, s-a recurs și la analiza datelor statistice referitoare la activitatea din perioada 1 ianuarie – 2 octombrie 2006 a secțiilor Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PICCJ), a parchetelor din subordine și a instituțiilor care au legătură cu activitatea Ministerului Public (Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii).

Disfuncțiile identificate afectau cvasi-totalitatea dimensiunilor activității specifice Ministerului Public, respectiv urmărirea penală și activitatea judiciară, organizarea activității și strategiile de dezvoltare instituțională, precum și gestionarea resurselor umane.

În mod concret, **au fost constatate următoarele:**

► **absența unui sistem unitar de reglementare a activității și inadecvarea cadrului normativ intern**, care, la momentul respectiv, consta într-

¹ prin vizite la parchetele din subordine, realizarea de videoconferințe cu șefii parchetelor din teritoriu și consultarea procurorilor din cadrul secțiilor Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

o serie de ordine, adrese și circulare succesive, unele dintre acestea contradictorii sau caduce;

► **dezechilibrul pregnant în repartizarea sarcinilor între unități²**, situație generată de neadaptarea codului de procedură penală și a legii de organizare judiciară la realitățile sociale contemporane;

► **lipsa unei politici coerente de personal și un management necorespunzător al resurselor umane disponibile.**

În cadrul Ministerului Public repartizarea personalului nu se întemeia pe o analiză a nevoii de procurori la fiecare nivel de jurisdicție, prin prisma volumului de activitate.

Astfel:

- **Ministerul Public funcționa fără stat de funcții și personal**, întrucât aceste documente nu au fost întocmite ulterior aprobării, în anul 2004, a Regulamentului de ordine interioară. Ca o consecință directă, nu a fost stabilit nici numărul de procurori pentru fiecare secție sau unitate de parchet, repartizarea personalului fiind realizată după statul de funcții anterior, care nu mai corespundea noilor competențe;

- **schema de personal a PICCJ era supradimensionată, inclusiv sub aspectul funcțiilor de conducere** (81 din cele 209 posturi, respectiv circa 40%). În organigramă erau prevăzute numeroase secții, servicii și birouri care nu-și justificau existența în raport cu atribuțiile acordate, iar repartizarea pe secții a procurorilor era inadecvată necesităților reale;

- **funcționarea parchetelor locale era afectată de gradul redus de ocupare a posturilor de procuror³** (deși acestea reprezintă 80% din activitatea Ministerului Public)

- **practica ocupării posturilor de conducere vacante prin delegări succesive** (efectuate de multe ori cu întârziere), ceea ce avea ca efect o lipsă de eficiență a managementului structurilor teritoriale;

► **prioritizarea defectuoasă în alocarea resurselor disponibile** pentru activitatea de urmărire penală și **lipsa de implicare în dosarele importante**, fapt ce a determinat ca un număr redus de astfel de cauze să fie soluționate prin rechizitoriu;

► **inconsistența implicării în procesul de dezbatere publică a proiectelor legislative** cu impact nemijlocit asupra activității procurorilor, activitate care nu era instituționalizată și nu avea caracter consecvent;

► **existența unor disfuncții în utilizarea instrumentelor de control și cuantificare a eficienței activității⁴**, cu efect direct asupra exercitării managementului instituțional;

► **nerespectarea prevederilor legale privind protecția informațiilor clasificate**, atât în ceea ce privește protecția procedurală, cât și cea fizică⁵, ceea

² la unele parchete locale media de dosare de soluționate pe an este de 201 (Parchetul de pe lângă judecătoria Făget), iar la altele este de 1.643 (Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj-Napoca)

³ în luna octombrie 2006, Ministerul Public avea un număr total de posturi finanțate de 2.611 procurori, din care 20% erau neocupate (538)

⁴ în pofida existenței unui sistem informatic, activitatea nu era informatizată, evidențele statistice fiind realizate manual, pe suport de hârtie

ce a avut ca efect inclusiv scurgeri de informații din activitatea de urmărire penală;

► **înregistrarea unor deficiențe în planificarea și alocarea judicioasă a resurselor financiare și materiale**⁶, în paralel cu dezinteresul manifestat în atragerea de fonduri comunitare⁷;

► **creșterea anuală, în mod constant, a numărului de dosare penale de soluționat**⁸.

Fiecare dintre problemele identificate influențau în mod negativ calitatea actului de urmărire penală și operativitatea acestuia, determinând percepția negativă a justițiabililor asupra actului de justiție.

I.2. Măsuri cu caracter imediat

Pornind de la realitățile instituționale constatate, **primele decizii adoptate au urmărit:**

► **asigurarea, pe fondul schimbărilor manageriale, a continuității, precum și evitarea sincopelor în activitatea PICCJ și a structurilor subordonate, în paralel cu o creștere graduală a calității și eficienței.**

În acest scop a fost promovat, în regim de urgență, noul regulament de ordine interioară al parchetelor, prin a cărui aplicare:

- a fost diminuată birocrăția existentă, în special în cadrul PICCJ, prin reducerea cu aproximativ 40% a numărului de secții, servicii și birouri ale căror competențe se suprapuneau⁹;

- au fost reduse 82 de funcții de execuție¹⁰ și 33 de funcții de conducere¹¹

- au fost redistribuite posturile astfel disponibilizate, în principal la parchetele de pe lângă judecătorii, care și în prezent se confruntă cu un sever deficit de personal, în condițiile în care au cel mai mare volum de activitate.

Alte măsuri au vizat sporirea eficienței și degrevarea procurorilor de sarcini birocratice colaterale, prin:

- monitorizarea activității curente a procurorilor de către procurorii cu funcții de conducere;

- asanarea cadrului normativ intern, sens în care au fost abrogate 36 ordine care stabileau în sarcina procurorilor diverse atribuții extra-judiciare;

⁵ de exemplu, neînstituirea zonelor de securitate

⁶ politica bugetară era axată preponderent pe asigurarea drepturilor salariale, deși multe sedii de parchete din teritoriu erau revendicate de foștii proprietari iar parcul auto era învechit și insuficient

⁷ cu toate că au existat foarte multe programe pre-aderare, Ministerul Public era beneficiar numai în 2 programe PHARE

⁸ în anul 1996 la Ministerul Public se înregistrau aproximativ 430.000 de cauze de soluționat la un număr de 1950 de procurori. În anul 2006, cu o creștere de doar 100 de procurori, volumul de activitate s-a dublat, ajungând la 913.000 de cauze. În anul 2007 au fost înregistrate peste 1 milion de cauze de soluționat iar în 2008 aproximativ 1,2 milioane.

⁹ a fost redus numărul secțiilor de la 8 la 3, cel al serviciilor de la 20 la 11 și cel al birourilor de la 33 la 16

¹⁰ de la 209 la 127

¹¹ de la 81 la 38

- *accelerarea procesului de informatizare a Ministerului Public* (încă de la începutul mandatului fiind înființată Direcția de Exploatare a Tehnologiei Informației), ceea ce a permis introducerea unor metode moderne de evidență a dosarelor penale și a pus la dispoziția procurorilor noi instrumente de lucru, optimizând soluționarea cauzelor, precum și celeritatea acestui proces;

► *inițierea procesului de reformă menit să contribuie la dezvoltarea instituțională a Ministerului Public*, în vederea consolidării, optimizării și sporirii credibilității rolului său în îndeplinirea actului de justiție.

II. MANAGEMENTUL ORGANIZAȚIONAL ȘI AL ACTIVITĂȚII. PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE

II.1. Reorganizarea și eficientizarea Ministerului Public

Necesitatea acestui proces a reieșit din existența unui dezechilibru major între volumul activității parchetelor de pe lângă judecătorii, în raport cu cea a structurilor Ministerului Public de pe lângă alte instanțe superioare¹².

Cauzele acestei stări de fapt sunt:

- inadaptarea legii de organizare judiciară la realitățile sociale;
- numărul mic de posturi în cadrul parchetelor locale, concomitent cu gradul scăzut de ocupare a acestora;
- modul de reglementare a competenței în Codul de procedură penală;
- lipsa de implicare a conducătorilor de parchete în preluarea cauzelor.

Măsurile dispuse

Măsurile organizatorice au constat în:

• *realizarea unei noi Organigrame și a unui nou Regulament de organizare și funcționare a PICCJ* (aprobat prin Ordinul ministrului Justiției nr.1047/C/2007), prin care de la nivelul acestei structuri au fost reduse 33 de funcții de conducere și 82 de posturi de execuție;

• *redistribuirea la unitățile locale cu cel mai mare deficit de procurori raportat la volumul de activitate*, prin modificările succesive ale statelor de funcții și personal (aprobat prin Ordinul ministrului Justiției nr.3067/C/2007 și, respectiv, nr.1874/C din 2009) *a posturilor¹³ reduse din schema PICCJ și a parchetelor de pe lângă judecătorii cu volum redus de activitate;*

• *adoptarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism* (Ordin ministerului Justiției nr.1226/C/2009), pentru creșterea flexibilității¹⁴ acestei

¹² *continuă să existe situații în care un procuror de la parchetul de pe lângă curtea de apel soluționează doar 20 de cauze într-un an, în timp ce procurori de la parchetele locale, din raza aceleiași curți de apel, au soluționat peste 1000 cauze pe an (maximum de dosare repartizate unui procuror de pe lângă o judecătorie poate depăși 1600 de dosare). Comparativ, în țările membre UE încărcătura este mai redusă, spre exemplu, în Germania, media cauzelor repartizate unui procuror fiind de 450 pe an*

¹³ *în total au fost redistribuite 127 de posturi*

¹⁴ *au fost desființate 15 birouri teritoriale în județele în care funcționau și servicii teritoriale (fiind reduse și posturile de conducere corespunzătoare). De asemenea, în municipiul București a fost înființat un birou de combatere a traficului stradal și a consumului ilicit de droguri*

Direcții și asigurarea unei capacități operaționale adecvate dinamicii fenomenului crimei organizate;

• **restructurarea Direcției Naționale Anticorupție**, în conformitate cu Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.257/2007, privind controlul de fond realizat la structura centrală a Direcției.

Reorganizarea Ministerului Public (solicitată de forurile comunitare) a fost menționată în rapoartele de țară ale Comisiei Europene la categoria progrese.

Condiționări și limite legale ale măsurilor dispuse:

- efectele pozitive ale redistribuirii posturilor de procuror sunt condiționate de ocuparea efectivă a acestora prin concursurile organizate de Consiliul Superior al Magistraturii (CSM);

- atribuțiile Procurorului General privind reorganizarea sunt limitate, necesitând avizul CSM¹⁵ și aprobarea, prin ordin, de către ministrul Justiției;

- modul în care este interpretat principiul stabilității în funcție a procurorului permite doar redistribuirea posturilor vacante în interiorul Ministerului Public.

Măsuri dispuse

Principalele măsuri de natură funcțională, dispuse pentru diminuarea dezechilibrului în repartizarea dosarelor în cadrul Ministerului Public au avut în vedere:

• preluarea cauzelor de la unitățile subordonate supraîncărcate, decizie a cărei legalitate a fost confirmată de Curtea Constituțională a României.

Aplicarea acestei măsuri și-a dovedit eficiența în cazul Secției de urmărire penală și criminalistică a PICCJ, care a devenit o structură cu adevărat operativă¹⁶, în cadrul căreia au fost preluate și soluționate cauze complexe de omor deosebit de grav, cu autori inițial neidentificați, falsuri, înșelăciuni sau infracțiuni din domeniul proprietății intelectuale.

Condiționări ale măsurii dispuse:

- emiterea, de către reprezentanți/inspectori ai CSM, a unor recomandări (verbale sau cuprinse în rapoarte) pentru procurorii de la instanțele superioare (curți de apel) de a nu prelua cauze;

- limitările¹⁷ Procurorului General în sancționarea unor astfel de atitudini, măsurile disciplinare constituind atributul exclusiv al CSM;

• inițierea procedurii¹⁸ de stabilire a volumului optim de dosare date spre soluționare unui procuror.

¹⁵ procedura avizării de către CSM a reorganizării PICCJ este mult prea greoaie, raportat la nevoia de reformă rapidă a sistemului

¹⁶ în anul 2006 Secția de urmărire penală și criminalistică a emis 19 rechizitorii din totalul de 830 de cauze soluționate, în anul 2007 s-a dispus trimiterea în judecată în 32 din cele 1123 de dosare soluționate și au fost preluate de la parchetele din subordine 114 dosare complexe, în anul 2008 au fost soluționate prin rechizitoriu 33 din cele 1181 dosare și au fost preluate 115 dosare complexe, pentru ca anul curent (până la 17 august) să fie soluționate prin rechizitorii 35 din cele 799 dosare și preluate 179 de dosare

¹⁷ Procurorul General poate doar să propună CSM sancționarea unor procurori

¹⁸ a fost propusă realizarea unui studiu privind volumul optim de activitate pe procuror, inițiativă care se regăsește în Strategia de reformă a sistemului judiciar și care este în curs de realizare de către CSM

În prezent, politica de resurse umane a Ministerului Public nu este fundamentată pe practica volumului optim de dosare de soluționat pe procuror, ceea ce generează supraîncărcarea, suprasolicitarea procurorilor, scăderea calității actelor de urmărire penală, lipsa de operativitate, astfel încât finalizarea acestui demers este o condiție absolut necesară îmbunătățirii acestor parametri.

Condiționări și limite legale:

- ulterior finalizării studiului și în funcție de rezultatul acestuia vor trebui redimensionate schemele de personal în funcție de încărcătura optimă pe procuror;

- procesul de reconfigurare a organigramei Ministerului Public va trebui avizat de CSM și aprobat prin ordin al ministrului Justiției;

• identificarea și soluționarea cauzelor vechi și axarea activității asupra dosarelor complexe și cu finalitate judiciară. De asemenea s-a urmărit finalizarea cu celeritate a anchetelor¹⁹.

În acest scop, Procurorul General a dispus efectuarea de controale operative sau tematice²⁰, prin procurori anume desemnați și prin procurori cu funcții de conducere, și a solicitat CSM să demareze controale la unitățile de parchet cu disfuncționalități. În situația identificării unor cazuri de management deficitar s-a cerut revocarea din funcție a procurorilor cu funcții de conducere²¹;

Măsuri dispuse

Alte măsuri dispuse de Procurorul General care au vizat sporirea eficienței activității Ministerului Public au fost:

- actualizarea și sistematizarea pachetului de ordine cu caracter normativ ale Procurorului General, în vederea asigurării unui caracter unitar reglementărilor cu incidență asupra activității Ministerului Public²².

De o importanță particulară s-a dovedit a fi reorganizarea sistemului informațional unic al Ministerului Public, prin Ordinul Procurorului General 229/25.09.2007 fiind debirocratizate activitățile de raportare, centralizare și de analiză în cadrul instituției, prin menținerea exclusiv a celor referitoare la categorii de informații relevante.

Degrevarea procurorilor de activitățile fără finalitate, de raportare a unor date care nu făceau obiectul niciunei analize, a permis focalizarea mai aplicată a

¹⁹ în pofida lipsei cronice de personal și a creșterii exponențiale a volumului de activitate (care în anul 2008 a ajuns la 1.200.000 de dosare de soluționat), indicatorii anuali de operativitate și de calitate s-au menținut sau chiar îmbunătățit față de anii precedenți. Atât în 2007 cât și în 2008, la nivelul Ministerului Public, peste 85% din dosare au fost soluționate în mai puțin de 6 luni de la sesizarea organelor judiciare, ponderea inculpaților achitați din totalul celor trimiși în judecată a fost de aproximativ 2,5% iar ponderea cauzelor restituite de instanțe pentru refacerea urmăririi penale din totalul celor soluționate prin rechizitoriu a fost de aproximativ 0,35%

²⁰ În perioada octombrie 2006 – august 2009 procurorii anume desemnați din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică au efectuat 56 de activități de control la unitățile de subordine, temele abordate constând în verificarea legalității actelor și măsurilor de urmărire penală, identificarea situațiilor în care cercetările sunt tergiversate, respectarea dispozițiilor legale privind circuitul documentelor, soluțiile dispuse cu privire la un anumit gen de infracțiuni (privind fondul piscicol, legea cecului sau regimul circulației rutiere) sau verificarea dosarelor mai vechi de 1 an de la sesizare și de 6 luni de la data începerii urmăririi penale.

²¹ de exemplu la Secția Parchetelor Militare și la Parchetul de pe lângă Tribunalul Argeș

²² au fost revizuite toate ordinele interne în vigoare la acel moment, iar prin Ordinul Procurorului General nr.31/2007 s-a dispus încetarea aplicabilității a 24 de ordine și a 10 adrese și circulare, care deveniseră inaplicabile datorită modificărilor legislative, de competență sau de ordin arhivistic și care impuneau raportări și statistici inutile activității

acestora spre activitatea operativă;

- creșterea rigorii în raport cu numirea, promovarea sau eliberarea din funcție a lucrătorilor de poliție judiciară.

Având în vedere faptul că activitatea desfășurată de aceștia are o influență majoră în urmărirea penală (în 95% din cauzele soluționate la nivelul Ministerului Public cercetările sunt efectuate de către lucrătorii de poliție judiciară), a fost emis Ordinul Procurorului General nr.262/2008 prin care s-a stabilit procedura de eliberare a avizului conform al Procurorului General pentru numirea, promovarea sau eliberarea din funcțiile poliției judiciare.

S-au creat, astfel, premisele accederii în această structură exclusiv a polițiștilor ale căror competențe contribuie la buna desfășurare a urmării penale, primii procurori ai parchetelor de pe lângă tribunale (ca beneficiari direcți ai activității desfășurate de poliția judiciară) fiind împuterniciți să formuleze propuneri de acordare a avizului.

Totodată, s-a solicitat procurorilor ca, în toate situațiile în care un lucrător de poliție judiciară nu îndeplinește exigențele profesionale și morale, să ceară retragerea avizului²³;

- statuarea pe noi baze a instituției procurorului criminalist.

Printr-o serie de ordine ale Procurorului General (nr.32/2009, nr.1094/C/2009) au fost stabilite principiile de desfășurare a activității, atribuțiile procurorilor criminaliști și modalitatea de folosire a mijloacelor tehnice criminalistice și au fost reglementate modul de înregistrare și evidență a cauzelor cu autori necunoscuți. Întrucât activitatea de procesare în laborator în sistemul de asigurare al calității este strâns legată de activitatea de cercetare la fața locului (ca sursă de descoperire și ridicare a probelor), a fost semnat Ordinul comun între Parchetul General și Ministerul Administrației și Internelor (nr.1754/C/2009), privind efectuarea unitară a activității de cercetare la fața locului de către procurori, poliție judiciară și criminaliști, având la bază o procedură comună de management la fața locului, sub forma unui manual de bune practici.

Ca urmare a numeroaselor ieșiri din sistem și promovări, a modificărilor legislative și a neincluzerii de către INM, în ansamblul programelor de formare, a unora pe acest domeniu, care necesită pregătire extrem de aplicată, se ajunsese în situația în care ***unele parchete nu mai dispuneau de procurori specializați.***

Pentru a susține transferul de expertiză ***a fost înființat un grup de lucru în care au fost cooptați procurori criminaliști cu vastă experiență practică, care au susținut prelegeri procurorilor din teritoriu;***

- constituirea unor rețele naționale de procurori specializați în investigarea unor categorii de infracțiuni.

S-a urmărit combaterea prioritară a acelor fenomene infracționale care presupuneau specializări în domenii de nișă (infracțiunile de comerț electronic sau îndreptate împotriva drepturilor de proprietate intelectuală) sau de maximă relevanță în plan social, cum ar fi infracțiunile săvârșite cu violență și cele de corupție (aflate, de altfel, și în atenția organismelor europene).

²³ până în prezent au fost retrase 5 asemenea avize ca urmare a propunerilor formulate de procurori

Această inițiativă a prezentat relevanță și din perspectiva activităților subsumate obiectivelor de eficientizare a activității parchetelor, de unificare a practicii judiciare, respectiv de îmbunătățire a specializării și pregătirii profesionale;

- configurarea cadrului de cooperare inter-instituțională.

Întrucât activitatea Ministerului Public este în mod frecvent condiționată de modul de relaționare cu celelalte instituții a fost promovată o politică managerială de încheiere de protocoale, prin care au fost stabilite regulile de desfășurare a colaborării.

Printre instituțiile cu care au fost semnate astfel de documente sunt:

- Serviciul Român de Informații, în ceea ce privește investigarea infracțiunilor prin care se aduce atingere siguranței naționale sau realizarea interceptărilor dispuse de instanțe;

- Curtea de Conturi, prin care au fost stabilite proceduri care urmăresc asigurarea celerității de soluționare a cauzelor penale și valorificarea actelor de control întocmite de către această instituție, în scopul combaterii faptelor penale care aduc atingere resurselor financiare ale statului și ale sectorului public;

- Departamentul pentru Luptă Antifraudă, pentru reglementarea transmiterii cererilor de asistență către autoritățile competente din Confederația Elvețiană, în scopul combaterii fraudei și oricăror activități ilegale în detrimentul intereselor financiare ale Comunității Europene și statelor sale membre.

II.2. Contribuția la optimizarea cadrului legislativ

În condițiile în care factorul extern cu influența cea mai semnificativă asupra funcționării Ministerului Public este cadrul legislativ, a fost stimulată implicarea activă a parchetelor în dezbaterile publice a legilor cu incidență directă activității procurorilor.

De asemenea, Ministerul Public a adresat autorităților cu atribuții de inițiativă legislativă numeroase propuneri de completare a legislației care reglementează și alte relații sociale, în cazul în care studiile și statisticile elaborate în cadrul instituției au relevat astfel de necesități.

Indiferent dacă dezbaterile publice vizau legi din sfera dreptului penal substanțial, procedurii penale, organizării judiciare sau statutului magistraților, s-a acționat ferm și cu consecvență pentru eliminarea prevederilor de natură să limiteze instrumentele investigative aflate la dispoziția procurorului și să blocheze desfășurarea activității de urmărire penală.

Spre exemplu, modificările aduse Codului de Procedură Penală prin cele două legi de aprobare a O.U.G. nr.60/2006 adoptate succesiv de Parlamentul României lipseau de finalitate instituții procedurale precum percheziția domiciliară, interceptarea convorbirilor sau reținerea, excludeau dreptul organelor judiciare de a aprecia asupra probelor administrate și instituiau termene de finalizare a urmăririi penale care ar fi atras încetarea unui număr semnificativ de investigații complexe.

În fiecare dintre aceste cazuri PICCJ a avut o reacție promptă, convocând Adunarea Generală a Procurorilor și formulând critici la adresa acestor acte normative, transmise tuturor instituțiilor cu atribuții în procesul de legiferare și comunicate opiniei publice, ceea ce a determinat ca legea să fie retrimisă Parlamentului și în final să fie declarată neconstituțională.

Alte *activități menite să contribuie la optimizarea cadrului legislativ au fost:*

- identificarea prevederilor legislative care îngreunează activitatea organelor judiciare, realizarea de analize și formularea de propuneri către autoritățile care au atribuții de inițiativă legislativă.

Printre propunerile formulate au fost cele care au vizat modificarea legii de organizare a DIICOT, precum și cele referitoare la problemele de organizare și funcționare a Ministerului Public (care au fost deja expuse – condițiile de acces în magistratură, regulamentul de funcționare a inspecției judiciare etc.).

De asemenea, în toate cazurile, PICCJ a dat curs invitațiilor Ministerului Justiției sau CSM de a fi prezent – prin reprezentanți – la grupurile de lucru pentru modificarea legislației cu incidență directă în activitate (de ex. statutul magistratului sau legea de organizare judecătorească);

- participarea la procesul de elaborare a noilor coduri.

PICCJ a fost reprezentat în comisiile de elaborare a codurilor organizate de Ministerul Justiției și a desemnat specialiști pentru susținerea cu expertiză a activității comisiilor parlamentare pe această dimensiune.

Tot subsumat procesului de legiferare, PICCJ a participat direct la elaborarea / completarea cadrului normativ în ceea ce privește combaterea evaziunii fiscale, retenția datelor sau regimului circulației pe drumurile publice, precum și pentru configurarea dispozițiilor penale din codul vamal;

- formularea de propuneri de modificare a legislației, în urma identificării, în cadrul activității PICCJ de analizare a tendințelor în ceea ce privește infracționalitatea.

O astfel de analiză a relevat necesitatea modificării Codului penal prin introducerea unui text care să incrimineze pe lângă infracțiunile de rezultat și infracțiunile de pericol reprezentate de furtul sau distrugerea componentelor sistemelor de siguranță rutieră, propunerea fiind transmisă Ministerului Justiției pentru exercitarea atribuției de inițiativă legislativă. Propunerea a fost inclusă în noul Cod penal.

- organizarea de dezbateri publice, cu participarea procurorilor, judecătorilor, a mediului academic și a societății civile²⁴

II.3. Realizarea unei politici penale coerente și unitare și identificarea priorităților Ministerului Public

Implementarea unei politici penale coerente și unitare la nivel național constituie una din principalele sarcini ale Ministerului Public, fiind întemeiată pe principiul controlului ierarhic și organizării unitare a parchetelor, consacrat legal.

²⁴ o astfel de dezbateri a fost organizată în luna iunie 2009 cu privire la necesitatea reglementării principiului oportunității în procesul penal

În mod practic, stabilirea priorităților de politică penală derivă din necesitatea orientării resurselor investigative cu precădere către domeniile relevante pentru societate.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, anual, pe baza analizelor asupra realităților sociale și disfuncționalităților din activitatea organelor judiciare, au fost stabilite prioritățile Ministerului Public²⁵, solicitându-se tuturor conducătorilor de parchete asumarea acestora. Totodată, în măsura competențelor Procurorului General, șefii de parchete au fost sprijiniți pentru realizarea acestora, prin punerea la dispoziție a instrumentele necesare.

Aceste priorități au vizat în principal combaterea unor categorii de infracțiuni cu grad ridicat de incidență și pericolozitate socială (de corupție, economico-financiară, cele săvârșite cu violență și a cele care aduc atingere înfăptuirii justiției), creșterea rigurozității în aprecierea luării de măsuri preventive, modul de realizare a expertizelor judiciare și unificarea practicii parchetelor.

Priorități majore și măsuri dispuse

Pe perioada exercitării mandatului au fost identificate ca *priorități*

majore:

► *consolidarea capacității instituționale a Ministerului Public de combatere a infracțiunilor de corupție și crimă organizată.*

Acest obiectiv a reprezentat una din cele mai semnificative provocări pe perioada mandatului, în condițiile în care percepția generală a opiniei publice era că acest fenomen infracțional, pentru care competența de a efectua urmărirea penală aparține exclusiv procurorului, se manifesta în majoritatea domeniilor sociale, la toate nivelurile, iar organele judiciare erau ineficiente în combaterea sa. Mai mult, combaterea corupției era una din condiționalitățile majore impuse României în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

La momentul preluării mandatului existau puține cauze privind corupția la nivel înalt soluționate prin rechizitoriu de structurile specializate ale PICCJ, iar dosarele de corupție soluționate de parchetele de pe lângă tribunale se refereau, în mod covârșitor, la fapte de o importanță ne semnificativă (în special infracțiuni de dare de mită).

În scopul schimbării modului de abordare a infracțiunilor de corupție și crimă organizată la nivelul Ministerului Public au fost adoptate următoarele măsuri:

- *impulsionarea activității Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în vederea orientării spre cauzele importante, cu finalitate judiciară.*

Acestor structuri le-au fost asigurate, în limitele competențelor Procurorului General, resursele umane și materiale necesare, a fost garantată independența absolută a procurorilor de caz și asigurată stabilitatea managementului DNA și DIICOT.

²⁵ prioritățile Ministerului Public au fost prezentate public, pe larg, în rapoartele anuale de activitate

Pentru a permite organelor judiciare să efectueze cercetări în vederea stabilirii adevărului, în toate cazurile în care existau indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală de către miniștri sau foști miniștri, s-a solicitat Parlamentului și Președintelui României formularea cererii de începere a urmăririi penale împotriva acestora.

În acest mod, tipologia dominantă a infracțiunilor deduse judecării de cele două structuri specializate s-a schimbat, astfel încât în perioada 2006 – 2008 au fost trimiși în judecată 22 actuali și foști membri ai Parlamentului și Guvernului și 8 secretari de stat sau consilieri ai miniștrilor. În aceeași perioadă, au fost adresate Parlamentului și Președintelui României 14 solicitări pentru formularea cererii de începere a urmăririi penale conform legii răspunderii ministeriale.

- *constituirea rețelei naționale de procurori desemnați să instrumenteze cauze de corupție, prin ordinul Procurorului General nr.332/2007, fiind desemnați câte doi procurori la nivelul fiecărui parchet de pe lângă tribunal și curte de apel.*

Acești procurori au fost specializați în investigarea și cercetarea infracțiunilor de corupție, prin schimburi de experiență profesională cu procurorii din cadrul serviciilor teritoriale ale DNA, organizate semestrial – începând cu anul 2008 – la nivelul fiecărei curți de apel.

Lansarea programului²⁶ de pregătire profesională conceput anume împreună cu INM, prin care se urmărește cu prioritate specializarea acestei categorii de procurori în metodică investigării infracțiunilor de corupție, a fost amânată, datorită restrângerilor bugetare, pentru începutul anului 2010;

- *elaborarea, publicarea și distribuirea către fiecare unitate de parchet a unui „Manual de bune practici în investigarea infracțiunilor de corupție”, realizat de practicieni cu experiență în materie, din cadrul DNA și PICCJ.*

Manualul prezintă instrumentele instituționale și tehnice utilizate în investigații, elementele specifice infracțiunilor de corupție care trebuie să se regăsească în probatoriul administrat și regulile tactice de investigare a acestor infracțiuni.

- *dispunerea elaborării, de către fiecare parchet de pe lângă tribunal, a unei strategii locale de combatere a infracțiunilor de corupție (în conformitate cu ordinul Procurorului General nr.331/2008)*

Fiecare strategie locală cuprinde ca elemente obligatorii:

- o analiză de risc prin care să fie identificați factorii de risc incidenți în activitatea instituțiilor publice din raza de competență a fiecărui parchet;

- definirea domeniilor prioritare în activitatea de combatere a corupției, respectiv instituțiile vulnerabile aflate în zona de competență a fiecărei unități;

- metode care să permită monitorizarea acestor domenii, prin exploatarea sistematică a surselor deschise și închise de informații, în așa fel încât să fie obținute date relevante referitoare la posibila săvârșire a unor infracțiuni de corupție;

- indicatorii de evaluare a rezultatelor, care se referă la numărul dosarelor în care au fost cercetate fapte de corupție, numărul de rechizitorii

²⁶ acesta prevede organizarea a 14 seminarii cu durată de maxim 3 zile, astfel încât fiecare procuror cuprins în rețeaua națională să participe la câte două seminarii

Întocmite, natura infracțiunilor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, calitatea inculpaților, modalitatea de sesizare a organelor de urmărire penală, sumele reprezentând obiectul infracțiunii și complexitatea probatoriului administrat.

Implementarea fiecărei strategii este monitorizată permanent de către doi procurori anume desemnați din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică a PICCJ, cărora le sunt transmise toate soluțiile dispuse în cauze de corupție și care întocmesc semestrial o analiză a acestor cauze.

Rezultatele inițiale au constat în creșterea numărului de investigații demarate de unitățile locale (Parchetele de pe lângă Tribunalele Covasna și Constanța, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iași) cu privire la infracțiuni de corupție de o complexitate sporită, cu prejudicii importante, în care sunt cercetate numeroase persoane din administrația publică și din structurile de poliție.

O analiză la nivel național arată că în trimestrul al III-lea al anului 2008, parchetele de pe lângă tribunale au dispus trimiterea în judecată a 13 persoane și au soluționat 366 de cauze privind infracțiuni de corupție, iar după implementarea strategiilor locale, în semestrul IV al anului 2008 au fost trimise în judecată 77 de persoane și au fost soluționate 593 de asemenea cauze. De asemenea, în primul trimestru al anului 2009 au fost trimise în judecată 44 de persoane și au fost soluționate 548 de dosare, evoluția datelor statistice dovedind implicarea procurorilor și eficiența noii abordări a fenomenului.

► ***soluționarea dosarelor având ca obiect evenimentele din timpul Revoluției din Decembrie 1989 și cele din timpul „mineriadelor” din anii 1990 și 1991***, dosare care se aflau pe rolul parchetelor militare de aproximativ 20 de ani.

Pentru urgentarea soluționării acestora, s-a solicitat efectuarea de controale în vederea identificării motivelor nefinalizării, precum și sancționarea celor responsabili pentru deficiențele constatate și s-a dispus orientarea resurselor disponibile, cu prioritate, către aceste dosare (sens în care au fost alocate resursele umane și materiale necesare). În prezent, în majoritatea acestor cauze au fost dispuse soluții.

II.4. Unificarea practicii judiciare

Practica neunitară în instrumentarea și soluționarea cauzelor reprezintă una dintre cele mai mari probleme ale sistemului judiciar, constituind una din principalele cauze ale neîncrederii justițiabililor în Justiție, un factor generator de suspiciuni de corupție la adresa magistraților dar și unul dintre motivele pentru care statul român a fost condamnat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

• Pentru a identifica situațiile în care apar astfel de disfuncționalități, atât în materie penală, cât și civilă, ***evoluția practicii judiciare este în permanență monitorizată de către Secția judiciară din cadrul PICCJ, care propune Procurorului General formularea de recursuri în interesul legii.***

În perioada 2006 – 2008, Procurorul General a formulat 102 recursuri²⁷ în interesul legii în materie penală și 103 în materie civilă, solicitând Înaltei Curți de

²⁷ odată cu sesizarea instanței recursurile sunt publicate pe pagina de Internet a Ministerului Public

Casație și Justiție să soluționeze problemele de drept care au primit rezolvări neunitare din partea instanțelor. Procentajul de admisibilitate a acestora de peste 90% relevă justetea acestor acțiuni și o analiză riguroasă a lucrărilor.

Eficiența activității Procurorului General a fost remarcată în ultimul raport de țară întocmit de experții din cadrul Comisiei Europene, care a acordat o atenție specială acestei probleme a sistemului judiciar.

• O altă prioritate a fost ***unificarea practicii parchetelor prin monitorizarea soluțiilor dispuse la nivel național cu privire la anumite tipuri de infracțiuni*** (de corupție, silvice, la regimul circulației rutiere) ***și identificarea problemelor care au generat soluții contradictorii.***

În toate aceste situații a fost exprimat punctul de vedere al PICCJ în notele de studiu transmise în teritoriu²⁸ sau prin mesaje ale Procurorului General.

Pentru a identifica o interpretare comună a prevederilor legale, a fost propusă CSM organizarea unui dialog profesional între procurori și judecători, pentru identificarea în comun a motivelor care au stat la baza dispunerii de către instanțe a restituirii cauzelor²⁹ pentru refacerea urmăririi penale sau a respingerii propunerilor de arestare preventivă.

II.5. Consolidarea și apărarea statutului procurorului

Independența procurorilor este un principiu consacrat în toate documentele internaționale care au încercat să stabilească standarde generale în acest domeniu, precum Principiile orientative ale ONU cu privire la rolul procurorilor, Standardele de Responsabilitate Profesională elaborate de Asociația Internațională a Procurorilor sau Recomandarea nr.19/2000 a Comitetului de Miniștri din cadrul Consiliului Europei.

Respectarea acestuia reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea imparțialității activității Ministerului Public și protejării procurorilor față de eventuale tentative de influențare a desfășurării anchetelor, în special în cazul investigațiilor în legătură cu fapte prevăzute de legea penală săvârșite de reprezentanții celorlalte puteri constituționale.

²⁸ spre exemplu, în anul 2008 au fost întocmite 15 note de studiu. Temele abordate au privit condițiile în care o cauză penală de competența unui parchet inferior poate fi soluționată de o unitate de parchet ierarhic superioară, interpretarea dispozițiilor art. 209 alin. 4¹ C.pr.pen., posibilitatea legală ca recursul declarat de procuror să fie retras de procurorul ierarhic superior, admisibilitatea plângerii formulate conform art. 275-278 C.pr.pen. împotriva ordonanței de aplicare a amenzii judiciare, deținerea sintagmei „locul unde a fost prins făptuitorul”, admisibilitatea căii de atac ordinară exercitate de procurorul D.I.I.C.O.T. împotriva hotărârii pronunțate de către instanță într-o cauză de competența direcției, în condițiile în care, la judecată, a participat un procuror de la alt parchet, regimul consultării documentelor aflate în dosarele și lucrările parchetelor, reîncrimnarea, în forma ultrajului, a faptelor de insultă sau calomnie săvârșite contra unui magistrat aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu și caracterul de „urmărire penală” al cercetării prealabile în procedura revizuirii.

²⁹ din analiza cauzelor restituite de instanțe pentru refacerea urmăririi penale a reieșit necesitatea unor modificări legislative care să înlăture instituția restituirii sau să reglementeze în mod limitativ cazurile de restituire la procuror, întrucât actuala reglementare produce o mare întârziere urmăririi penale și poate duce la imposibilitatea readministrării nor mijloace de probă. Această propunere a fost inclusă în observațiile formulate de Ministerul Public la proiectul Codului de procedură penală

În apărarea acestui principiu, printre prioritățile exercitării mandatului de Procuror General, s-au aflat respingerea oricăror intenții sau acțiuni care aduceau atingere statutului constituțional al procurorilor sau care vizau discreditarea ori intimidarea acestei categorii profesionale.

Au fost respinse solicitările comisiilor parlamentare de audiere a unor procurori în legătură cu anchetele pe care le efectuau și s-a solicitat intervenția CSM pentru apărarea reputației profesionale a procurorilor la adresa cărora au fost făcute afirmații defăimătoare de către unii reprezentanți ai legislativului sau executivului.

S-a adoptat o atitudine de respingere, în cadrul CSM, a cererii ministrului Justiției de revocare a unui procuror din funcția de conducere formulată, condiționând acceptarea acesteia de realizarea unei evaluări a activității magistratului.

Pe de altă parte, întrucât statutul de magistrat nu implică imunitate în fața legii, atunci când membrii CSM s-au abținut să avizeze propunerea de reținere a unui procuror, am criticat public această atitudine.

II.6. Inițiative în domeniul resurselor umane

Potrivit legislației actuale, Procurorul General are atribuții extrem de restrânse în gestionarea resurselor umane, fiind practic lipsit de instrumente manageriale în acest domeniu. Principalele limitări se referă la:

- angajarea procurorilor;
- dispunerea de controale de fond la unitățile din subordine sau asupra activității procurorilor și sancționarea acestora³⁰;
- transferul procurorilor din subordine;
- suplimentarea/modificarea schemei de personal la unitățile din subordine;
- constituirea unei echipe care să contribuie la punerea în aplicare a planului managerial pe perioada deținerii mandatului.

Plasarea acestor responsabilități în competența CSM, transformă – în fapt – acest organism colegial în care răspunderea este disipată, în administratorul real al sistemului judiciar național.

Totodată, această distribuție a competențelor constituie un impediment în optimizarea și eficientizarea activității conform priorităților.

Această stare de fapt împiedică implementarea unei strategii proprii în domeniul politicii de personal, astfel încât principalele măsuri au constat în identificarea unor soluții viabile menite să îmbunătățească, din punct de vedere calitativ și cantitativ, managementul resurselor umane ale Ministerului Public și înaintarea acestora instituțiilor cu putere de decizie – Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii.

În consecință, unele propuneri formulate s-au referit la acordarea unor instrumente reale de management pentru Procurorul General.

³⁰ se poate verifica numai o cauză particulară, fără a se putea dispune sancțiuni în cazul constatării unor abateri ale procurorului pe parcursul soluționării sau îndeplinirii necorespunzătoare a activității

Principalele disfuncții cu privire la modalitățile de promovare constau în:
- existența premiselor lipsei unei viziuni manageriale unitare datorită intercondiționărilor în mecanismul de numire în funcții de conducere în cadrul PICCJ³¹.

Pentru funcțiile de adjuncți ai Procurorului General, șefi de secție, șefi de direcție și adjuncții acestora din PICCJ, Ministrul Justiției nominalizează candidații, CSM dă un aviz consultativ iar Președintele României îi numește în funcție;

- imposibilitatea Procurorului General de a-și constitui propria echipă managerială;

- menținerea incertitudinilor și provizoratului în ceea ce privește funcțiile de conducere prin proliferarea practicii delegării (n.n. – de regulă, procurorii delegați în funcții de conducere nu dispun de un proiect managerial aferent exercitării acestora, iar instituția delegării nu le conferă autoritate în sistem).

De asemenea, delegările succesive în aceeași funcție de conducere echivalează cu ignorarea rațiunii legii.

Funcțiile de conducere ar trebui ocupate exclusiv de persoane desemnate pe baza unor criterii transparente, în condiții de competiție profesională, iar exercitarea acestor prerogative de către alți procurori ar trebui limitată strict la situații excepționale;

- lipsa garanțiilor actualului sistem de examinare în ceea ce privește accesarea în funcții de conducere exclusiv a procurorilor cu reale capacități profesionale.

Principalele carențe ale examinării constau în absența unei testări profesionale a candidaților (deși aceștia au atribuții de verificare a legalității actelor întocmite de procurorii din subordine) și acordarea unei ponderi excesive testării (teoretice) a aptitudinilor manageriale (cu toate că, în practică, aceștia sunt lipsiți de instrumentele manageriale de bază, care sunt în competența CSM).

De asemenea, *nu există criterii de diferențiere a examinării în funcție de unitatea de parchet pentru care se candidează*, ceea ce determină situații în care un procuror de la o unitate de parchet locală cu doar una sau două funcții (chiar neocupate) trebuie să prezinte un proiect managerial. Totodată, există posibilitatea ca proiectul managerial al adjunctului primului procuror să fie în contradicție cu proiectul primului procuror.

În programa de examinare sunt incluse materii fără legătură cu activitatea profesională iar procedurile sunt greoaie și îndelungate, durata lor putându-se întinde până la 90 de zile.

Deficiențe majore

Pe parcursul mandatului de Procuror General *au fost constatate deficiențe în legătură cu:*

► *evaluarea activității procurorilor.*

Lipsa de eficiență a acestei activități derivă din:

- lipsa de relevanță a criteriilor în funcție de care se realizează evaluarea, ceea ce a determinat ca 99% dintre magistrații evaluați să obțină calificativul foarte bine.

³¹ la jumătatea mandatului, la nivelul PICCJ erau vacante următoarele posturi: prim-adjunct al Procurorului General; șef secție al parchetelor militare; șef secție judiciară și adjunct; șef secție personal și adjunct

- prevederea cuprinsă în Ghidul de evaluare a activității profesionale a magistraților la Capitolul II „Procesul de evaluare”, conform căreia rezultatele evaluării nu pot fi utilizate în inițierea unor măsuri disciplinare;
- relevanța scăzută a evaluării în ceea ce privește înlăturarea din sistem a procurorilor care nu îndeplinesc standardele profesionale și morale³²;

► **organizarea inspecției judiciare.**

Întrucât CSM nu dispune de personal propriu în acest scop, toți inspectorii sunt detașați din rândul magistraților (inclusiv cu funcții de conducere, ceea ce blochează aceste posturi);

► **modalitatea practică de efectuare a inspecțiilor.**

Aceasta se realizează cu întârziere, chiar în cazul în care există o sesizare din partea Procurorului General, în pofida faptului că, pentru a putea fi aplicate sancțiuni, este necesar să se facă constatări în timp real. Astfel sunt generate situații în care abaterile disciplinare rămân nesancționate, întrucât acestea se prescriu³³ până la constatarea lor de către inspecția judiciară.

S-a constatat de multe ori că inspecția are o practică neunitară, ceea ce creează confuzie în sistem, atât în ceea ce privește conținutul rapoartelor, cât și asupra măsurilor dispuse³⁴.

► **reglementarea legislativă a motivelor de sancționare/excludere din magistratură.**

Încălcarea codului deontologic nu constituie un motiv de excludere din magistratură.

Propuneri concrete

Pentru ca aceste instrumente manageriale să dobândească eficiența necesară a fost propusă modificarea cadrului normativ actual după cum urmează:

- modificarea regulamentului și a ghidului privind inspecția judiciară, propuneri însușite de către CSM;
- modificarea atribuțiilor de control, prin transferul în competența Procurorului General a controlului intern în Ministerul Public, CSM urmând a avea atribuții în soluționarea sesizărilor externe;
- distribuirea proporțională a competențelor de aplicare a sancțiunilor pe toate nivelele de conducere din cadrul Ministerului Public, cu posibilitatea contestării lor la CSM;
- introducerea de sancțiuni pentru încălcarea codului deontologic pentru ca prevederile acestuia să capete valoare dispozitivă reală și să fie eliminat formalismul;

³² derularea evaluărilor la intervale mari de timp (3 ani), coroborată cu obligativitatea acumulării a două calificative „necorespunzător”, face ca un procuror lipsit de performanță sau probitate să poată fi eliminat din sistem doar după 6 ani

³³ prescrierea abaterilor disciplinare intervine în termen de un an de la comitere

³⁴ În unele situații inspectorii propun revocarea din funcțiile de conducere a procurorilor cărora le-au fost identificate deficiențe în activitatea de management, pe când în alte situații nu este propusă o asemenea măsură.

► **accesul în magistratură și rigoarea procesului de selecție al candidaților.**

Propuneri concrete

Cu privire la acest aspect, propunerile au vizat:

- facilitarea³⁵ accederii absolvenților de învățământ superior juridic, sens în care, s-a supus atenției CSM și ministrului Justiției emiterea unei ordonanțe de urgență a Guvernului care să prevadă încadrarea directă a acestora după promovarea unui concurs de admitere, în paralel cu parcurgerea de stagii de formare profesională periodică de scurtă durată la Institutul Național de Magistratură (INM);

- dezvoltarea capacității administrative a INM, pentru a pregăti un număr mai mare de procurori și redimensionarea temporară a stagiului de studii;

- creșterea numărului de locuri pentru auditorii de justiție care urmează să devină procurori;

- instituirea unui filtru mai sever în cazul dobândirii calității de procuror prin alte modalități decât admiterea prin INM.

Modalitatea de acces în magistratură prin interviu a suscitât interesul deosebit al forurilor comunitare, fiind criticată în rapoartele de țară, întrucât:

- nu existau criterii clare și obiective cu privire la modul de interviuare și recrutare;

- nu se făceau verificări temeinice cu privire la condiția „bunei reputații”;

- uneori, cei admiși vizau exclusiv obținerea unor avantaje de natură pecuniară, solicitând după un an ieșirea din activitate cu pensie de magistrat;

► **evoluția în carieră a procurorilor – specializarea și pregătirea profesională.**

Propuneri concrete

În mod susținut s-a pledat pentru:

- actualizarea programei de studiu în cadrul INM și adaptarea pragmatică a acesteia, astfel încât să contribuie la creșterea gradului de pregătire profesională a procurorilor și specializarea acestora în raport cu necesitățile reale și actuale³⁶;

- eliminarea formalismului³⁷ cursurilor de pregătire profesională;

- o riguroasă selectare a formatorilor.

Deși pregătirea profesională a magistraților nu constituie o responsabilitate nemijlocită a Procurorului General, au fost adoptate măsuri care să suplinească activitatea Institutului Național al Magistraturii în anumite domenii, care necesită cunoștințe practice de specialitate³⁸.

³⁵ *accesul în magistratură, prin concurs, pentru absolvenții de drept presupune școlarizarea timp de 2 ani în cadrul INM, posturile fiind ocupate efectiv după încheierea acesteia. Cifra de școlarizare a INM este insuficientă pentru nevoia sistemului (circa 70 procurori într-o promoție, în condițiile în care numărul celor care ies din sistem este aproximativ egal)*

³⁶ *spre exemplu, existau numeroase cursuri cu relevanță scăzută pentru activitatea practică a unui procuror, în schimb pentru criminalistică erau repartizate un număr foarte mic de ore*

³⁷ *nu există procedura verificării însușirii cunoștințelor după finalizarea cursului de pregătire*

³⁸ *spre exemplu, ca urmare a modificării competenței DIICOT prin O.U.G. 131/2006, soluționarea cauzelor de falsificare de monedă și o parte a infracțiunilor informatice au trecut în responsabilitatea parchetelor de pe lângă judecătorii, în condițiile în care procurorii de la aceste unități nu erau familiarizați cu metodele de investigare a acestor infracțiuni și cu mijloacele tehnice folosite*

Prin eforturile proprii ale Ministerului Public sau cu contribuția unor parteneri externi, au fost identificate soluții care să contribuie la creșterea gradului de pregătire profesională a procurorilor și specializarea acestora în raport cu necesitățile reale și actuale, respectiv:

- elaborarea unor ghiduri de bune practici în domeniul criminalistic, al corupției, al drepturilor de proprietate intelectuală și al criminalității economico-financiare;

- întocmirea unor buletine ale jurisprudenței în materia proprietății intelectuale (concomitent cu crearea unei baze de date de interes operativ, operațională din februarie 2009, care permite accesul procurorilor și polițiștilor la evidențele ORDA, OSIM, ANV și MJ, precum și la date privind dosarele penale aflate în lucru sau soluționate);

- organizarea unor seminarii de pregătire în domeniul proprietății intelectuale, infracțiunilor de falsificare de monedă și al infracțiunilor informatice, criminalității economico-financiare, tehnologiei informației³⁹.

De asemenea, pentru a susține transferul de expertiză în cadrul Ministerului Public:

- a fost emis Ordinul Procurorului General nr.20A/2006, potrivit căruia procurorii care participă la manifestări științifice trebuie să realizeze informări cuprinzând sinteza temelor dezbătute și să le transmită Secției de analiză și studii din cadrul PICCJ, în vederea publicării acestora în revistele proprii și pe pagina de internet a Ministerului Public;

- au fost încurajate realizarea de întâlniri profesionale pe diverse teme între procurorii din țară și elaborarea unor note de studii în sprijinul unificării practicii în parchete.

II.7. Demersuri ale Ministerului Public pentru îndeplinirea condițiilor de aderare a României la Uniunea Europeană

Prin decizia Comisiei Europene 2006/928/CE a fost instituit un mecanism de cooperare și verificare a evoluțiilor înregistrate de România în domeniile reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției (MCV), cuprinzând 4 condiționalități, printre care:

- asigurarea unei proceduri judiciare mai transparente și mai eficiente;
- continuarea realizării unor anchete profesionale și imparțiale în cazul sesizărilor de corupție la nivel înalt;
- adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și luptă împotriva corupției, în special în administrația locală.

Data fiind importanța acestui mecanism pentru statul român, atât anterior aderării, cât și după 1 ianuarie 2007 (pentru a evita aplicarea cauzei de salvagardare), strategia de dezvoltare a Ministerului Public precum și toate

³⁹ în domeniul proprietății intelectuale, în cadrul programului Phare RO2005/IB/OT/2, au fost organizate 47 de seminarii în 2008, 18 în 2007 și 24 în 2006; infracțiuni informatice și falsificare de monedă, 4 seminarii la care au participat 300 de procurori, organizate cu sprijinul Ambasadei SUA; criminalitate economico-financiară, 8 seminarii în cadrul programului PHARE 2007; tehnologia informației, programul de pregătire organizat de Direcția de Exploatare a Tehnologiei Informației prin intermediul serviciilor conexe cu titlu gratuit solicitate în contractul de achiziție în leasing financiar

deciziile manageriale adoptate s-au raportat la aceste condiționalități și au fost subsumate acestui obiectiv.

Practic, toate măsurile deja expuse în domeniile reorganizării Ministerului Public, optimizării resurselor umane, eficientizării activității și implementării priorităților de politică penală au vizat îndeplinirea, de către România, a obligațiilor asumate în cadrul procesului de aderare la UE.

În cuprinsul rapoartelor de țară⁴⁰ și în concluziile⁴¹ Consiliului Uniunii Europene au fost apreciate, în mod constant, începând cu anul 2007, progresele realizate și eficiența măsurilor adoptate în cadrul Ministerului Public în ceea ce privește:

- reorganizarea unităților și redistribuirea posturilor vacante;
- activitatea Procurorului General în vederea unificării practicii judiciare;
- rezultatele obținute în investigarea infracțiunilor de corupție la nivel înalt și la nivel local în domeniul administrației publice;
- programul de consolidare a capacității instituționale de combatere a infracțiunilor de corupție, formarea rețelei naționale de procurori specializați, realizarea manualului de bune practici și implementarea strategiilor locale;
- măsurile manageriale care au asigurat stabilitatea activității Direcției Naționale Anticorupție;
- relevanța propunerilor legislative formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pentru reformarea sistemului judiciar.

Prin recomandările incluse în ultimul raport de țară (publicat la 22 iulie a.c.) sunt validate atât măsurile întreprinse până în prezent de Procurorul General, cât și propunerile repetate de reformare a sistemului judiciar.

II.8. Conectarea la mediul internațional juridic

Principalele demersuri pe dimensiunea activității de relaționare internațională au constat în:

- **organizarea, la București, în perioada 23 – 25 martie a.c., a Summit-ul Mondial al Procurorilor Generali**, la care au participat procurori generali și procurori șefi din 115 state (cea mai largă participare din istoria acestei manifestări).

Temele abordate pe parcursul dezbaterilor s-au referit la:

- rolul Procurorului General în consolidarea încrederii publice în sistemul de justiție penală – independența investigativă a procurorilor;
- atenuarea factorilor de presiune internă și externă asupra activității procurorilor;
- convențiile Națiunilor Unite împotriva criminalității organizate și corupției;
- consolidarea cooperării internaționale sau regionale în materie penală;
- asigurarea principiului de bună guvernare în administrarea cauzelor;
- stimularea transparenței procesului decizional, în special în cazul în care procurorii au puteri discreționare vaste, precum și promovarea răspunderii lor prin posibilitatea verificării de către public și a atacării în justiție;

⁴⁰ rapoartele de țară 13912/06 , 11491/07, 6161/08, 12182/08 și COM(2009)401

⁴¹ concluziile Consiliului UE 12678/08, 7017/08, 11904/07, 14109/06

- creșterea gradului de conștientizare a publicului în legătură cu problemele întâlnite în administrarea obișnuită a sistemului de justiție penală, inclusiv prin intermediul presei.

- la propunerea Procurorului General s-a votat în cadrul sesiunii înființarea la București a unui *Secretariat permanent al Summit-ului*, care să asigure:

- continuitatea subiectelor supuse dezbaterilor în cadrul viitoarelor ediții ale acestui eveniment internațional și suportul tehnic necesar acestui scop (administrarea bazelor de date și a rețelei de informare a Summit-ului);

- dimensiunea științifică a manifestării pentru fundamentarea politicilor publice ale statelor reprezentate în domeniul combaterii fenomenului infracțional la nivel global;

- relaționarea și valorificarea rezultatelor activităților Summit-ului în raport cu structuri și inițiative ale ONU (Biroul Națiunilor Unite pentru droguri și criminalitate, Conferința Părților la Convenția Națiunilor Unite împotriva Crimei Organizate și Transfrontaliere, Conferința Statelor Părți ale Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției).

- *participarea Procurorului General, ca membru fondator, la crearea rețelei procurorilor generali din Europa* (constituită în luna februarie a.c., la Paris);

- *crearea condițiilor necesare desfășurării în bune condiții a activităților de asistență judiciară internațională și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu instituții similare din alte state*, prin semnarea unor protocoale de colaborare cu organe judiciare din Franța, Olanda, Elveția, Ungaria, Bulgaria, Cipru, Republica Moldova, Armenia și Ucraina.

Activitatea de asistență judiciară pasivă s-a realizat cu celeritate și cu respectarea legislației relevante și a convențiilor internaționale aplicabile, iar în situația în care organele de urmărire penală au solicitat efectuarea unor acte procedurale de autoritățile judiciare străine, pentru a obține un răspuns în timp util, s-a colaborat cu membrul național Eurojust și cu ofițerii de legătură din cadrul ambasadelor statelor solicitate. Totodată, au fost situații în care a fost asigurată participarea procurorului anchetator la efectuarea actelor procedurale solicitate;

II.9. Informatizarea Ministerului Public

A fost finalizat procesul de informatizare a Ministerului Public, în prezent toate categoriile de parchete dispunând de o infrastructură IT cu rol de suport tehnic atât pentru activitățile de urmărire penală, cât și pentru cele administrative.

Pentru implementarea Strategiei de informatizare a sistemului judiciar 2005-2009 (adoptată prin HG nr.543/2005), prin Regulamentul de ordine interioară al Ministerului Public a fost înființată Direcția de Exploatare a Tehnologiei Informației (DETI), având ca atribuții furnizarea de servicii, sisteme și programe informatice atât la nivel central, cât și pentru parchetele locale.

De asemenea, în paralel, în cadrul Ministerului Public a fost derulat un amplu program de pregătire în domeniul tehnologiei informației, prin care au beneficiat de cursuri de sisteme de operare, rețele și baze de date toți specialiștii IT din parchete și 1900 de procurori.

Principalele progrese înregistrate în acest domeniu constau în:

- **extinderea dotării cu tehnică de calcul la nivelul Ministerului Public**, din totalul echipamentelor deținute în prezent, 80% fiind achiziționate după anul 2007⁴²;

- **finalizarea (în anul 2007) a infrastructurii de comunicații electronice WAN pentru toate unitățile de parchet funcționale**, ceea ce a permis accesul la sisteme și servicii informatice (precum comunicații LIVE, transferul de informații în format electronic, accesarea diverselor baze de date etc.).

Infrastructura de comunicații electronice WAN este formată din două rețele independente, una securizată destinată accesului la informații confidențiale, poștă electronică securizată și aplicații (INTRANET), respectiv una publică, pentru accesul la INTERNET și poștă electronică nesecurizată.

Subsecvent, în cadrul tuturor unităților de parchet, a fost realizată și infrastructura de comunicații LAN, corespunzător celor două rețele componente.

Operaționalizarea acesteia a permis, în premieră pentru Ministerul Public, realizarea unui sistem de videoconferință, care permite derularea activităților specifice (ședințe operative, pentru unificarea practicii, pregătire profesională etc.), în condiții de eficiență, operativitate, cu asigurarea securizării comunicațiilor și cu evitarea unor costuri (precum cele aferente convocării procurorilor din teritoriu);

- **realizarea sistemului de gestiune al dosarelor și lucrărilor ECRIS CDMS**, care, în prezent, este instalat și funcțional în 234 parchete⁴³.

Aplicația ECRIS CDMS a fost dezvoltată în beneficiul tuturor instituțiilor sistemului judiciar, având ca finalitate interconectarea în vederea transferării de informații în format electronic (aceasta a fost finanțată prin programul PHARE RO 2004/016-772.01.04.-16.02).

Modulul ECRIS CDMS destinat parchetelor⁴⁴ a vizat implementarea unor funcționalități noi legate de modificările procedurale intervenite în perioada 2002-2007, procedurile europene, realizarea unor baze de date centralizate cuprinzând informații despre persoanele cercetate penal și date statistice specifice activității Ministerului Public;

- **dezvoltarea Sistemului de Arhivare Electronică**, menit să asigure integritatea și regăsirea rapidă, după criterii multiple, prin interogarea bazei de

⁴² în prezent Ministerul Public dispune de: 4300 computere, 488 servere, 468 UPS, 55 rack-uri, 482 switch-uri, 194 routere, 305 imprimante rețea A3, 2900 imprimante rețea A4, 110 imprimante A4 color laser rețea, 717 notebook-uri, 22 scannere A3, 394 scannere A4, 49 multifuncționale. De asemenea, se află în derulare, urmând a se finaliza în noiembrie a.c., componenta de achiziție a Programului PHARE 2006, prin care Ministerul Public va mai beneficia de 60 servere, 1135 computere, 31 SAN-uri, 69 UPS-uri, 202 notebook-uri, 250 imprimante A4 rețea, 30 imprimante A4 color, 23 scannere A4

⁴³ în baza Ordinului Procurorului General nr.5/10.01.2007, DNA și DIICOT utilizează aplicații proprii de tip desktop, realizate în MS Access

⁴⁴ proiectul se află, pentru moment, într-o etapă de conciliere între autoritatea contractantă și contractant, cu participarea unui expert desemnat de Comisia Europeană

date, a documentelor arhivate (prin programul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08);

- **realizarea sistemului informatic destinat proprietății intelectuale**, în cooperare cu Poliția Română, Poliția de Frontieră, Autoritatea Națională a Vămirilor, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci și Oficiul Român pentru Drepturile de Autor, proiect în care Ministerul Public a avut calitatea de autoritate de implementare (programul PHARE RO2005/IB/OT/02, „Întărirea capacității instituționale de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială”).

Aplicația – prin care a fost creată o bază de date comună cuprinzând informații colectate de sistemele informatice ale instituțiilor menționate și o aplicație de evidență operativă a cazurilor penale din domeniul drepturilor de proprietate intelectuală – este în producție din februarie 2009, fiind utilizată de toate unitățile beneficiare și gestionată de către PICCJ;

- **proiectarea unei aplicații destinate evidenței documentelor clasificate**, aflată în prezent în curs de testare;

- **cooptarea Ministerului Public în cadrul unui proiect inițiat la nivelul Uniunii Europene, respectiv proiectul Eurojust – EPOC III**, dezvoltat în perioada decembrie 2006 - mai 2008, în parteneriat cu Franța, Italia, România, Polonia și Slovenia, în scopul realizării unui sistem de management al cazurilor penale (în special de crimă organizată și corupție) în beneficiul agenției europene.

Aplicația a fost instalată și configurată la PICCJ, astfel încât să permită utilizarea acesteia de către orice unitate de parchet din Ministerul Public, precum și schimbul de informații cu țările membre UE.

II.10. Managementul resurselor financiare și logistice

În condițiile în care resursele financiare alocate⁴⁵ – principal mijloc de transpunere în practică a politicilor manageriale – au fost insuficiente, dar și diminuate suplimentar prin aplicarea prevederilor a numeroase hotărâri judecătorești executorii referitoare la achitarea unor drepturi salariale restante⁴⁶, nu a putut fi transpusă în practică, în integralitate, strategia de dezvoltare a bazei materiale a Ministerului Public.

Cu toate acestea, s-a reușit realizarea unor investiții în domenii de importanță stringentă pentru activitatea parchetelor, respectiv:

- dotări în legătură nemijlocită cu activitatea de urmărire penală (achiziționarea de tehnică pentru efectuarea cercetării la fața locului sau pentru realizarea de înregistrări);
- achiziționarea de imobile, alocarea de fonduri pentru construcția unor noi⁴⁷ și efectuarea de lucrări și reparații capitale la cele deținute.

⁴⁵ bugetul alocat pe anul 2009 a reprezentat 50,17% din suma solicitată iar pe anul 2008 a reprezentat 75,55% din suma solicitată

⁴⁶ în perioada 2006 – 2009, pentru executarea acestor hotărâri, a fost achitată suma de 295.603.565 RON (aproximativ 70 de milioane euro), rămânând de plată (la data de 18.08.2009) suma de 591.876.000 RON (aproximativ 140 de milioane euro)

⁴⁷ pentru sediul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București

Pentru soluționarea lipsei spațiilor pentru unele structuri ale Ministerului Public, au fost întreprinse demersuri la instituțiile publice centrale pentru a se obține transferul fără plată de clădiri sau imobile⁴⁸. Totodată, s-a recurs la închirierea unor imobile pentru sediile unor servicii teritoriale din cadrul DIICOT;

- înnoirea parțială a parcului auto, sens în care au fost achiziționate 224 de autoturisme (200 Dacia Logan, 5 Skoda Octavia, 4 Volkswagen Passat și 15 Opel Astra), repartizate unităților din teritoriu, prioritar parchetelor de pe lângă judecătoria, care nu beneficiaseră de zeci de ani de autoturisme noi.

Corectitudinea execuției bugetare în cadrul Ministerului Public, aferente fiecăruia dintre cei trei ani de mandat ai Procurorului General, a fost validată prin descărcarea de gestiune acordată de Curtea de Conturi a României.

II.11. Îmbunătățirea comunicării publice și a relației cu mass-media

Facilitarea accesului mass-media la informațiile de interes public din activitatea procurorilor este o condiție obligatorie pentru creșterea încrederii cetățenilor în instituția Ministerului Public și edificarea unei imagini corecte a statutului și rolului acestei categorii de magistrați în ansamblul sistemului judiciar românesc⁴⁹.

Din aceste considerente, dezvoltarea unei activități de comunicare publică prin care să fie asigurată transparența activității, însă cu protejarea aspectelor confidențiale presupuse de unele proceduri penale, a reprezentat o prioritate a mandatului de Procuror General și o dimensiune importantă a activității de management.

Măsurile dispuse

Principalele decizii cu relevanță au avut în vedere:

- stabilirea regulilor și principiilor de realizare a comunicării cu presa (Ordinul Procurorului General nr.116/2007).

Acesta a vizat eliminarea scurgerilor de informații sau a practicii așa-zisei „comunicări pe surse”, precum și acordarea unui acces egal la informații, pentru toate instituțiile mass-media;

- înființarea unui centru de presă la nivelul PICCJ, prin care să se asigure condițiile unei comunicări corecte, operative și în condiții adecvate cu jurnaliștii (n.n. – proiectul a fost, ulterior, extins și la nivelul unor parchete din teritoriu – Iași, Constanța, Bihor, prin alocarea sumelor necesare de către PICCJ);

- facilitarea legăturilor dintre reprezentanții instituțiilor de presă și purtătorii de cuvânt ai unităților de parchet, prin publicarea pe pagina de

⁴⁸ de exemplu, s-au obținut clădiri pentru sediile Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Craiova și a Parchetului de pe lângă Tribunalul Sibiu, și un teren în centrul civic al municipiului Brașov, pentru sediul Parchetului de lângă Tribunalul Brașov.

⁴⁹ rezultatele unui studiu realizat la solicitarea Ministerului Public au relevat influența covârșitoare a mass-media asupra modului în care este apreciat sistemul judiciar. Doar 6% dintre respondenți află informații despre activitatea procurorilor din experiența proprie și doar 2% au fost implicați într-un dosar penal, pe când 93% obțin asemenea informații de la televizor iar 41% din presa scrisă

Internet⁵⁰ a instituției a datele de contact ale acestora, precum și prin dotarea cu telefoane de serviciu a persoanelor autorizate din cadrul Ministerului Public să comunice cu presa;

De asemenea, pentru pregătirea pe această dimensiune, procurorii care îndeplinesc funcția de purtători de cuvânt au fost incluși în programele organizate în acest sens de CSM și INM sau desfășurate prin resurse proprii;

- susținerea procesului de elaborare a strategiei de comunicare în sistemul judiciar, precum și a „*Ghidului de bune practici pentru cooperarea între instanțe, pachetele de pe lângă acestea și mass-media*”, întocmit de CSM.

Pentru identificarea direcțiilor prioritare de acțiune în acest domeniu, începând cu anul 2008, se apelează la instrumente moderne de cercetare sociologică, dată fiind necesitatea stabilirii eficienței sistemului judiciar nu doar pe baza indicatorilor statistici centralizați de PICCJ, ci și prin raportarea acestora la așteptările justițiabililor pe care sistemul îi deservește.

De exemplu, la întrebarea „Ce credeți că ar trebui făcut de conducerea Parchetului pentru a crește încrederea în acțiunile procurorilor?” 63 % din cei chestionați au răspuns că așteaptă sancționarea procurorilor care comit greșeli, iar 22% au răspuns că doresc să se dea dispoziții care să conducă la soluționarea rapidă a cauzelor. Rezultatele reflectă o percepție generalizată în rândul publicului cu privire la lipsa de responsabilitate a magistraților, percepție care are la bază ineficiența mecanismelor disciplinare gestionate de CSM și care reprezintă un argument suplimentar pentru necesitatea de a întări și a eficientiza mecanismele de control în interiorul sistemului.

Pe de altă parte, mass-media constituie un instrument important pentru activitatea specifică a Ministerului Public, sursele deschise fiind deosebit de utile pentru obținerea de date cu privire la posibila săvârșire a unor infracțiuni sau pentru identificarea disfuncționalităților din sistemul judiciar.

Pentru valorificarea acestei resurse, Biroul de presă din cadrul PICCJ monitorizează zilnic presa centrală și locală, realizând sinteze ale articolelor relevante care sunt ulterior diseminate în Ministerul Public.

II.12. Protecția informațiilor clasificate

În exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege, Ministerul Public este atât emitent de date și informații clasificate, cât și beneficiar al unora deținute de alte instituții. În consecință, parchetelor le revine obligația să adopte toate măsurile de protecție a acestora prevăzute de Legea nr.182/2002, respectiv: protecția juridică, protecția prin măsuri procedurale, protecția fizică, protecția personalului și protecția surselor generatoare de informații.

⁵⁰ pagina de Internet www.mpublic.ro este actualizată permanent cu informații de interes public

Ca urmare a curențelor semnificative în implementarea prevederilor legale privind protecția informațiilor clasificate, de până în anul 2007, atât în cadrul PICCJ, cât și la nivelul unităților de parchet din subordine s-a procedat la:

- elaborarea Programului de prevenire a scurgerii de informații clasificate și Planul de apărare și pază a informațiilor clasificate, care au fost avizate de Serviciul Român de Informații și au fost implementate măsurile de protecție prevăzute prin aceste două documente.

Întrucât anterior anului 2007 nu era alocat un spațiu special destinat Compartimentului Documente Clasificate din cadrul PICCJ, a fost asigurată o incintă în care se asigură gestionarea și arhivarea corespunzătoare a documentelor clasificate;

- stabilirea obligativității, pentru toate unitățile de parchet din țară, de a stabili spații speciale pentru gestionarea documentelor clasificate și de a nominaliza funcționarii de securitate (activități soluționate în prezent).

Totodată, au fost adoptate măsurile tehnice necesare stocării – în condiții de siguranță – a documentelor clasificate în format electronic;

- îndeplinirea măsurilor de protecție a personalului.

Astfel:

- la nivelul PICCJ au fost stabilite lista funcțiilor cu acces la informații clasificate și lista persoanelor autorizate să lucreze cu informații clasificate;

- pentru unitățile de parchet din țară, atât civile cât și militare, s-au dat ordine, prin care s-a adoptat o procedură unitară de lucru pentru verificarea și autorizarea personalului în vederea accesului la informații clasificate;

- PICCJ exercită controlul de legalitate asupra celor două liste, prin verificarea acestora atât din punct de vedere al Legii nr.182/2002, cât și al competențelor materiale ale parchetelor, astfel încât să nu se acorde acces la informații secrete la un nivel mai mare decât este necesar;

- întocmirea listei categoriilor de informații secrete de stat, pe niveluri și termene de secretizare, din domeniul de activitate al Ministerului Public și supunerea acesteia spre aprobare prin Hotărâre de Guvern.

În mod similar, a fost elaborată lista informațiilor secrete de serviciu, care a fost aprobată prin ordin al Procurorului General.

Ulterior, s-au luat măsuri pentru aducerea la cunoștința procurorilor a prevederilor acestora;

- reevaluarea normelor interne de lucru și de ordine interioară destinate protecției informațiilor clasificate, prevăzute de art.94 din standardele aprobate prin HG nr.585/2002;

- întocmirea anuală a planurilor de control și de pregătire profesională, care cuprind activități atât la nivelul PICCJ, cât și la nivelul unităților de parchet din țară și a fost urmărită desfășurarea acțiunilor planificate.

Această măsură a avut ca efect o dinamică pozitivă a implicării personalului Ministerului Public în implementarea și respectarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate;

- inventarierea tuturor documentelor clasificate înregistrate la PICCJ, anterior anului 2007 (procedura este în derulare);

• analiza semestrială, de către Procurorul General, a modului în care structura de securitate a PICCJ a îndeplinit atribuțiile privind protecția informațiilor clasificate, inclusiv a manierei în care a fost acordată asistență în acest domeniu unităților teritoriale ale Ministerului Public.

III. PRIORITĂȚI PE TERMEN SCURT ȘI MEDIU

Pornind de la experiența acumulată pe perioada primului mandat de Procuror General, luând în considerare stadiul implementării măsurilor de reformă, precum și necesitățile de dezvoltare instituțională a Ministerului Public, complementar propunerilor deja menționate, *în viitorul apropiat și mediu direcțiile de acțiune vor viza, îndeosebi:*

► *stabilirea unui parteneriat cu CSM, conducerea Ministerului Justiției și celelalte instituții din sistemul judiciar pentru continuarea și urgentarea implementării măsurilor de reformă propuse în capitolele anterioare;*

► formularea de *propuneri legislative care să urmărească reducerea numărului de dosare aflate pe rolul organelor judiciare*, respectiv proceduri simplificate, care să scurteze durata de soluționare a cauzelor, consacrarea principiului oportunității acțiunii penale, reglementarea unor noi tehnici de investigație și a modalităților alternative de soluționare a cauzelor;

► *preluarea poliției judiciare de către Ministerul Public*. Dubla subordonare a lucrătorilor de poliție judiciară, din punct de vedere administrativ și în ceea ce privește activitatea de urmărire penală, către instituții care pot avea priorități diferite, duce la diminuarea eficienței acestei structuri, care efectuează cercetări în peste 95% din cauzele penale înregistrate. Soluția firească este ca organele de urmărire penală să activeze în cadrul aceleiași instituții, cu o conducere unică, fiind necesară demararea unei dezbateri publice pentru identificarea cadrului și a soluțiilor legislative optime;

► *alocarea de fonduri proprii pentru organizarea activităților de flagrant* fiecărei unități de parchet;

► angajarea în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale de *specialiști care să poată efectua constatări tehnico – științifice*, după modelul D.N.A. și D.I.I.C.O.T.;

► *conectarea tuturor unităților de parchet la baze de date* cuprinzând informații utile în activitatea de urmărire penală⁵¹;

► *extinderea abordării specializate a fenomenelor infracționale* la alte domenii⁵², prin realizarea unor rețele naționale de procurori anume desemnați, includerea acestor procurori în programe de pregătire și schimburi de experiență realizate fie prin eforturile proprii ale Ministerului Public fie în colaborare cu Institutul Național al Magistraturii, și standardizarea practicilor aplicabile;

⁵¹ de exemplu, baze cuprinzând date referitoare la cazierul judiciar, evidența informatizată a persoanelor, înmatriculările de autoturisme sau registrul comerțului

⁵² infracțiuni de violență, infracțiuni la regimul circulației rutiere, infracțiuni silvice și de mediu

▶ **simplificarea formularelor statistice și reevaluarea indicatorilor** care prezintă cu adevărat relevanță pentru activitatea parchetelor;

▶ **continuarea proiectului de unificare a statisticilor Ministerului Public cu cele ale I.G.P.R. și de stabilire de criterii comune de evaluare a activității.** Existența statisticilor diferite pentru poliție și parchet nu se justifică, în contextul în care activitatea de urmărire penală este unică iar indicatorii diferiți de eficiență a activității determină priorități diferite;

▶ **reorganizarea schemelor de personal pentru personalul auxiliar,** pentru a mări posturile disponibile de grefieri, care trebuie să preia o parte din atribuțiile nejudiciare ale procurorilor, contribuind astfel la scurtarea termenelor de soluționare a dosarelor;

▶ perfecționarea modului în care realizează **participarea la dezbaterile asupra legislației** cu impact nemijlocit asupra activității Ministerului Public;

▶ achiziționarea și adaptarea **unui sistem informatic de gestionare a documentelor în format electronic** care va permite identificarea rapidă și facilă a dosarelor sau actelor înregistrate la unitățile de parchet, precum și securitatea acestora;

▶ dezvoltarea unui **sistem de arhivare electronică a dosarelor.** Sistemul va permite transferul dosarelor în format electronic și o prelucrare operativă a datelor statistice, iar procurorii care vor participa în ședințele de judecată vor putea avea asupra lor dosarul cauzei, pentru a crește calitatea concluziilor pe care le vor formula în fața instanței de judecată.

▶ extinderea programului de monitorizare a soluțiilor în format electronic pe diverse domenii și **crearea unei biblioteci virtuale** în rețeaua Intranet, în vederea unificării practicii judiciare la parchete;

▶ **utilizarea mai eficientă și în mod curent a măsurilor asiguratorii** pentru recuperarea prejudiciilor produse prin săvârșirea de infracțiuni;

▶ **consolidarea cooperării inter-instituționale**

Acest obiectiv trebuie avut în vedere în relația cu:

- structurile de poliție, pentru identificarea unor soluții la actuala împărțire administrativă a competențelor între acestea, care îngreunează activitatea de urmărire penală;

- instanțele, pentru înființarea de complete specializate pe domenii particulare și pentru promovarea unor modificări ale Codului de Procedură Penală în ceea ce privește instituțiile procedurale care au influențat negativ finalitatea dosarelor;

- serviciile de informații, pentru determinarea unor standarde de calitate a prelucrării informațiilor transmise către procuror, cel puțin la nivelul legislației secundare;

În alt plan, avem în vedere unele măsuri destinate:

- sporirii operativității în cadrul cooperării inter-instituționale, prin încheierea unor protocoale privind schimbul electronic de date și informații (până în prezent, astfel de

acorduri au fost semnate cu Serviciul Român de Informații și Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor);

- gestionării unitare a procesului de comunicare cu alte instituții (naționale sau externe), prin realizarea unei standardizări a formei documentelor utilizate în relaționarea inter- și intra-instituțională⁵³;

► *obținerea unor resurse financiare corespunzătoare necesităților reale ale funcționării sistemului, în paralel cu optimizarea gestionării celor alocate;*

► *îmbunătățirea percepției publice asupra activității Ministerului Public.*

⁵³ acest proces poate contribui inclusiv la consolidarea profilului instituțional al PIICJ